

Місячний Економічний Моніторинг України

- Відмова більше ніж 150 депутатів від мандатів призвела до неповноважності Верховної Ради.
- Приріст реального ВВП залишився на рівні 7,9% дпр за перші п'ять місяців року.
- Запроваджені експортні квоти на пшеницю, ячмінь, кукурудзу та жито.
- Дефіцит рахунку поточних операцій зріс до 1,3 млрд. доларів США (5% від ВВП) у першому кварталі.
- Доходи державного бюджету перевиконано на 4,8% у січні-травні.
- Реальні доходи домогосподарств зросли на 17,5% дпр за перші чотири місяці року.
- Інфляція прискорилась до 13,0% дпр у червні.

**№7 (81)
липень
2007**

Населення: 46,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 26%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 24%
Експорт: Росія 23%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 31%, ЄС 35%

Політика: Нові маневри в політичній грі

15 червня 2007 року більше ніж 150 народних депутатів, що представляли опозицію, склали депутатські повноваження. Щоб забезпечити розпуск парламенту Блок "Наша Україна" та Блок Юлії Тимошенко скасували свої виборчі списки, затверджені для попередніх виборів. Такий крок мав би забезпечити неможливість автоматичної заміни депутатів, які залишили парламент, іншими представниками партій та блоків з цих списків. Рішення про скасування списків має бути підтвержене Центральною виборчою комісією.

Проте 1 червня 2007 року було внесено зміни до закону «Про вибори народних депутатів», одна з яких взагалі виключає можливість скасування блоком чи партією свого виборчого списку. Закон містить суперечливе формулювання щодо часу набуття ним чинності (з дня опублікування або через 60 днів після опублікування). Тому незрозуміло, чи повинна Центральна виборча комісія сьогодні виконувати відповідну норму закону.

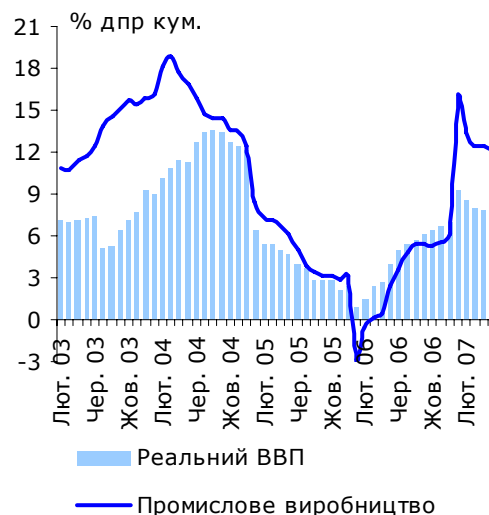
Можливим виходом із цієї ситуації міг би стати четвертий указ Президента про припинення повноважень Верховної Ради. Він був би менш суперечливим з юридичної точки зору, ніж попередні укази, оскільки проголосив би розпуск Верховної Ради на тій підставі, що "протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися". Відповідно до Конституції, це є легітимною підставою для розпуску парламенту.

18-19 червня в Баку відбувся саміт Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ. Метою саміту було розробити план щодо майбутньої діяльності ГУАМ в економічній сфері та у сфері безпеки, а також поглибити співробітництво. Сторони домовились про продовження роботи над проектом з розвитку залізничного та паромного сполучення між Баку, Тбілісі, Поті та Керчу, а також про утворення спільних миротворчих підрозділів для участі в місіях ООН та ОБСЄ.

Реальний сектор: Приріст реального ВВП залишився на рівні 7,9% дпр

За січень-травень 2007 року приріст реального ВВП не змінився порівняно з приростом протягом перших чотирьох місяців року і, незважаючи на політичну кризу, склав 7,9% дпр. Тоді як зростання доданої вартості в сільському господарстві, промислового виробництва та будівництві дещо знизилось, реальний ВВП зростає переважно за рахунок сектора послуг, особливо торгівлі. Серед основних ризиків для зростання реального ВВП у 2007 році можна назвати значне скорочення виробництва в сільському господарстві влітку, оскільки через засуху очікується значно менший, ніж минулого року, врожай.

Промислове виробництво та зростання реального ВВП

Джерело: Держ комстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультаций
 вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
 Тел. (+38044) 278-6342
 Факс (+38044) 278-6336
 E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

За даними Держкомстату протягом перших п'яти місяців цього року промислове виробництво зросло на 12,1% дпр порівняно з 2,6% дпр минулого року. Один з найвищих темпів приросту спостерігався у виробництві транспортних засобів та устаткування на рівні 29,3% дпр. Тривале зростання попиту населення на пасажирські автомобілі за рахунок зростання доходів та кредитування стало одним з ключових чинників успішного розвитку цього сектора. Сприятливі умови на світових ринках та зростання будівництва забезпечили стабільне та високе зростання виробництва металів, деревообробної промисловості та виробництва будівельних матеріалів.

Галузеві тенденції: У червні було введено експортні квоти на зерно

Сільське господарство. Тривала засуха цієї весни створила несприятливі умови для вирощування зернових в Україні, а тому цього року очікується нижчий за минулорічний врожай зерна. Кабінет Міністрів відреагував запровадженням експортних квот на пшеницю, ячмінь, кукурудзу та жито з липня до жовтня 2007 року для забезпечення продовольчої безпеки та стабільності цін на хліб. Для кожного з цих продуктів експортна квота становитиме 3000 тонн, що фактично є забороною на експорт зернових. За допомогою обмежень на експорт зерна уряд України може утримувати ціни на зерно та хліб на низькому рівні. Однак економічні втрати від цієї політики дуже високі. Крім того, існують ефективніші можливості для досягнення поставлених цілей.

Енергетика. 14 червня державним підприємством «Укрінтеренерго» було організовано другий відкритий аукціон з продажу електроенергії. Чотири лоти було куплено угорською компанією «Energy Capital ZRT» за 90,75 доларів США/ МВт-год, що майже на 70% більше за початкову ціну. Для порівняння, середня ціна на електроенергію в ЄС складає 60 євро/ МВт-год, а ціни для домашніх господарств вищі майже вдвічі. Запровадження відкритих аукціонів з продажу електроенергії – важливий крок для стимулювання конкуренції на українському ринку та оптимізації міжнародних потоків електроенергії. Однак кількість проданої на аукціонах електроенергії і досі є дуже незначною. Більшість електроенергії продається на основі довгострокових контрактів за значно нижчими цінами.

Зовнішній сектор: Дефіцит рахунку поточних операцій зріс у першому кварталі

За даними НБУ у першому кварталі дефіцит рахунку поточних операцій зріс до 1,3 млрд. доларів США (5% ВВП). Це сталося незважаючи на прискорення темпів зростання експорту (32,4% дпр), переважно за рахунок зростання імпорту товарів (32,0% дпр). Додатковим фактором, який сприяв збереженню від'ємного сальдо рахунку, стало різке скорочення позитивного сальдо балансу торгівлі послугами до 0,05 млрд. дол. США через зменшення транзиту газу.

Дефіцит рахунку поточних операцій не становить небезпеки, оскільки він перекривається притоком довго- та середньострокового капіталу. Зокрема, довго- та середньострокові запозичення склали 2,7 млрд. доларів США, тоді як чистий притік прямих іноземних інвестицій за перший квартал склав 1,2 млрд. доларів США. Ці потоки не лише компенсували дефіцит поточного рахунку, а й покрили відтік короткострокового капіталу у розмірі 2,0 млрд. доларів США та забезпечили приріст міжнародних резервів на 0,6 млрд. доларів США.

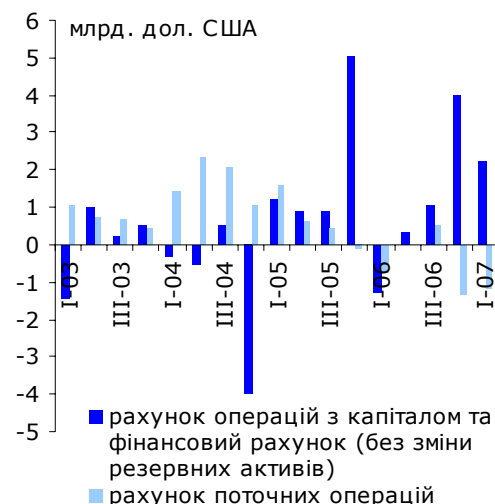
У червні 2007 року Україна та ЄС підписали нову угоду щодо імпорتنних квот на деякі сталеві продукти українського виробництва. Угода передбачає можливість автоматичного подовження до моменту вступу України до СОТ. Документ збільшив квоту більш ніж на 20% до 1,32 млн. тон на рік, враховуючи приєднання Болгарії та Румунії до ЄС та зростання попиту на вироби зі сталі в ЄС. Очевидно, розширення квоти

Зростання ВВП і доданої вартості в сільському господарстві

Джерела: Держкомстат, ІЕД
П - прогноз

Платіжний баланс

Джерело: НБУ

матиме позитивний вплив на український експорт металу та сприятиме розвитку української економіки. Однак кількісні обмеження будуть повністю скасовані лише після вступу України до СОТ.

Фіскальна політика: Доходи бюджету було перевиконано на 4,8% від плану в січні-травні

За січень-травень 2007 року доходи Державного бюджету було перевиконано на 4,8% порівняно з планом. Зокрема, значне зростання прибутків, особливо в експортно-орієнтованих секторах економіки, дозволило перевищити плановий показник по надходженням від податку на прибуток підприємств на 9,3%. Надходження від ПДВ перевищили план на 2,9%, завдяки вищим, ніж планувались, надходженням від ПДВ на імпорт (на 9,6%), в той час як надходження від ПДВ із вироблених в Україні товарів були нижчими від плану на 3,9%. Прибутки державних підприємств, що вилучаються до бюджету, перевищили плановий показник на 84,7% і стали додатковим джерелом вищих, ніж планувалося, доходів Державного бюджету. Водночас, виконання видатків Державного бюджету залишилось низьким на рівні 86,4% від планового показника. Як результат, профіцит Державного бюджету склав 0,4 млрд. грн. (0,2% від ВВП).

Соціальна політика: Реальні доходи домогосподарств зросли на 17,5% дпр за перші чотири місяці

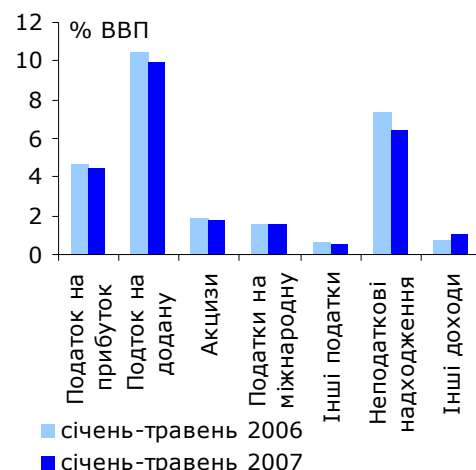
Високий ріст споживання на початку 2007 року був переважно пов'язаний зі зростанням реального доходу домогосподарств. За січень-квітень дохід збільшився на 17,5% дпр, хоча темпи приросту дещо знизились порівняно із відповідним періодом минулого року (21,0%). Заробітна плата залишилась головним джерелом доходу домогосподарств (45,1% від сукупного доходу) і зросла на 18,0% дпр в реальному виразі. Це зростання було на 10,4 відсоткових пунктів меншим порівняно з аналогічним періодом 2006 року. Це можна пояснити менш експансіоністською політикою уряду щодо на початку року, а також подальшим перерозподілом коштів від оплати праці до фінансування інших потреб, які, ймовірно, пов'язані зі збільшеними витратами на енергоресурси. Доходи, отримані від сільського господарства та підприємництва, а також від власності зросли на 30,0% дпр та 43,6% дпр в реальному виразі, відповідно, і значно вплинули на зростання сукупних доходів загального доходу. Також зріс приросту реальних соціальних трансфертів до 13,1% дпр. Зростання доходів домогосподарств швидше за все прискориться пізніше цього року завдяки більшому, ніж попередньо очікувалось, підвищенню мінімальної заробітної плати та пенсій.

Монетарна політика: Інфляція прискорилась до 13,0% дпр

Рівень інфляції збільшився до 13,0% дпр в червні в умовах підвищення цін на більшість продуктів рослинництва через очікуваний поганий врожай і зростання світових цін. Тоді як збільшення цін на зернові продукти було частково обмеженим через державне регулювання та інші адміністративні заходи, статистика відобразила стрибок цін на картоплю через перегляд (покращення) статистичної методології і відсутність державного регулювання в цій сфері.

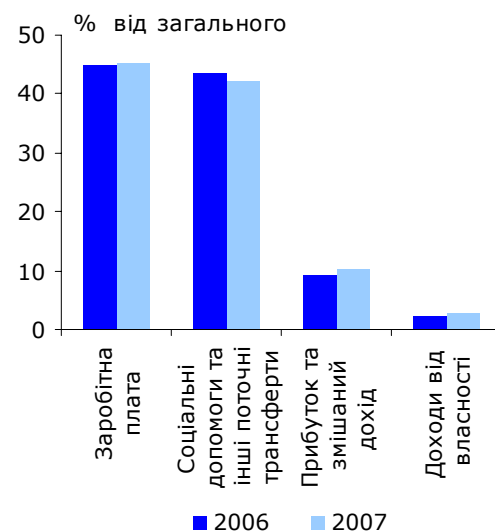
Монетарна база зросла на 38,4% дпр, а грошова маса зросла на 41,9% дпр, оскільки НБУ продовжив купувати іноземну валюту на міжбанківському валютному ринку. Протягом другого кварталу чисті інтервенції НБУ на міжбанківському валютному ринку становили 2,4 млрд. доларів США.

Доходи Державного бюджету

Джерело: звіти Державного казначейства

Структура доходів домогосподарств, січень-квітень

Джерело: Держкомстат

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Фінансові ринки: НБУ вимагає розкриття інформації за споживчими кредитами

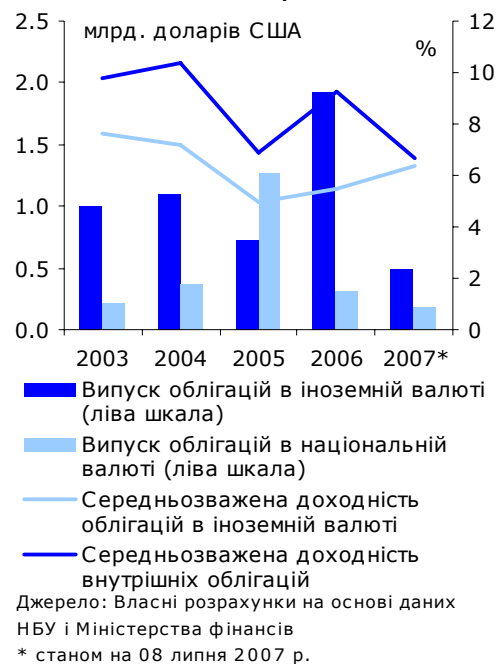
Банківський сектор. У травні НБУ ухвалив правила розкриття інформації про реальну вартість кредиту. Документ зобов'язує банки подавати клієнтам інформацію про реальну (ефективну) річну процентну ставку, що відображає всі платежі з обслуговування кредиту. Ці вимоги спрощують порівняння кредитних ставок різних банків. Наразі деякі банки не виконують зазначені правила, які набули чинності 5 червня, мотивуючи це відсутністю часу для підготовки до їх запровадження та посилаючись на їхні недоліки. Справді, деякі положення потребують роз'яснення, зокрема ті, що стосуються кредитних карток та фінансових посередників, до яких вони не застосовуються, тим самим порушуючи конкурентні умови на ринку. Незважаючи на ці недоліки, нові правила надзвичайно важливі для збільшення прозорості і ефективності ринку споживчих кредитів. Тому, ми наполегливо рекомендуємо забезпечити виконання цих правил.

Державний борг. У червні Міністерство фінансів вийшло на зовнішній і внутрішній ринок запозичень в перший раз у цьому році. 18 червня Україна розмістила п'ятирічні євробонди з доходністю 6,385% річних на суму 500 млн. доларів США, хоча планувалося випустити облігацій на суму до 1 млрд. доларів США. Рейтингове агентство Fitch присвоїло облігаціям рейтинг BB-.

На внутрішньому ринку 25 червня було запропоновано ОВДП із строками від 1,5 до 10 років. Однак було продано лише 1,5-річні облігації на загальну суму 0,8 млрд. грн. (21% від річного плану випуску ОВДП) із середньозваженою доходністю 7,12% річних. Доходність, запропонована по інших облігаціях, була в проміжку 5,7% - 7,7% і виявилася надто низькою, щоб залучити інвесторів.

Загалом у першому півріччі уряд позичив 3,4 млрд. грн. із запланованих 7,9 млрд. грн. Відсутність великої необхідності в запозиченнях через профіцит бюджету є можливим поясненням низького рівня активності уряду на ринку запозичень. Однак низькі надходження від приватизації та податкових надходжень можуть підштовхнути уряд до виконання передбаченого бюджетом плану запозичень.

Випуск та доходність державних облігацій

Економічні Тенденції

		ІІкв 06	ІІІкв 06	ІVкв 06	Ікв 07	Бер.	Квт.	Трв.	Чер.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	6,8	6,9	9,5	...	7,0	7,6	7,7	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	5,5	6,1	7,1	...	8,0	7,9	7,9	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,6	5,5	6,2	12,5	12,5	12,5	12,1	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	-2,8	0,4	5,0	5,0	3,4	2,4	...
ІСЦ	% дпр	6,8	9,1	11,6	10,1	10,1	10,5	10,6	13,0
ІВЦ	% дпр	6,3	10,7	14,4	17,9	17,9	18,7	20,2	20,6
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	4,7	10,7	13,2	32,4	33,0"	35,3"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	19,7	19,8	22,0	32,0	32,2"	35,9"
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-2,16	-2,93	-5,19	-1,75	-2,22"	-2,98"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-0,78	-0,32	-1,62	-1,31	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-1,8	-0,4	-1,5	-5,0	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	17,7	19,1	22,3	23,0	23,0	23,5	24,5	25,9
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	22,4	20,3	17,5	27,7	27,7	27,7	36,9	38,4
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	15,5	14,6	15,1	14,0	14,0	14,1	13,4	14,1
Обмінний курс, середній	дол. США	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,34	6,43	6,67	6,62	6,68	6,81	6,83	6,77

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),

квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

Основні Економічні Показники

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	537,7
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,3	38,0	42,4	50,1	65,0	86,2	106,5
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24	42,6	7,5	13,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 °	1,2 °°	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 °	3,8 °°	3,74	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5
Чисті прями іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,09	1,48	3,09	4,42	6,94	9,52	19,39	22,26
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,9
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,0	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	15,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,9
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12	5,05
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40	6,32
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, ІFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

° Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

°° Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно